

demonstrating insignificant dilatation of interlobular veins lumens – 10,8% (from 6,94±1,08 to 7,69±1,12), narrowing of the arteries – 11,6% (from 3,87±0,18 to 3,44±0,15), enlargement of the lumens of the bile ducts – 12,1% (from 5,69±0,28 to 6,38±0,34), enlargement of the inner diameter of the central veins – 18,1% (from 25,93±2,92 to 30,62±2,45).

Conclusions. The findings of the morphometric study have established the effectiveness of torasemide and mexidol as hepatoprotectors in the acute stress.

ВАРІАБЕЛЬНІСТЬ АНАТОМІЧНИХ УТВОРІВ НАДОЧНОЯМКОВОГО КРАЮ ЧЕРЕПА ЛЮДИНИ VARIABILITY OF ANATOMICAL FORMATIONS OF THE SUPRAORBITAL MARGIN OF THE HUMAN SKULL

Буря Т. С., Борисенко М. В.,

Науковий керівник: к. мед. н., доц. Тихонова О. О.

Burya T. S., Borysenko M. V.,

Scientific adviser: assoc. prof. Tykhonova O. O., PhD

Українська медична стоматологічна академія

м. Полтава, Україна

Кафедра анатомії людини

Актуальність. Надочноймковий край черепа людини має ряд анатомічних утворів. В нашій роботі ми зупинилися на дослідженні власне надочноймкової вирізки або отвору. Надочноймкова вирізка (incisura supraorbitalis) знаходиться між медіальною і середньою третинами надочноймкового краю лобової кістки і в деяких випадках представлена надочноймковим отвором (foramen supraorbitale). Надочноймкова вирізка (отвір) характеризується варіабельною формою, розмірами, індивідуальними особливостями будови і розташування. Варіантна анатомія надочноймкового отвору має важливе клінічне значення, так як через нього проходять однойменні нерви і кровonosні судини, про що необхідно пам'ятати при виконанні діагностичних і хірургічних втручань.

Мета роботи. Виявити закономірності поширення надочноймкової вирізки (отвору) черепа людини.

Матеріали та методи. Робота виконана на 50 черепах дорослих людей з колекції анатомічних препаратів кафедри анатомії людини Української медичної стоматологічної академії. Використано методи краніометрії, статистичний аналіз морфометричних даних.

Результати. Дослідження препаратів черепа показали різну частоту поширення надочноймкової вирізки і надочноймкового отвору, а також асиметрію їх розташування. Надочноймкова вирізка білатерально (з обох сторін) була виявлена нами на 16 черепах (32%), надочноймковий отвір білатерально виявлено на 9 черепах (18%), на черепах з одного боку розташовувалася надочноймкова вирізка, а з протилежного боку - надочноймковий отвір у 6 черепах (12%). Поєднання надочноймкової вирізки і надочноймкового отвору розподілилося таким чином: на 33 черепах (66%) надочноймкова вирізка знаходилася справа, а надочноймковий отвір зліва. На 18 черепах (36%) надочноймкова вирізка розташовувалася зліва, а надочноймковий отвір праворуч. На 5 черепах (10%) надочноймкова вирізка була слабо виражена (глибиною не більше 1 мм) і незначною мірою контурувала вздовж margo supraorbitalis. На 7 черепах (14%) надочноймкова вирізка (отвір) мала овальну форму, а на 4 черепах (8%) надочноймкова вирізка (отвір) мала круглу форму. Додатковий надочноймковий отвір (foramen supraorbitale accessorius) спостерігався на 16 черепах (32%). З них на 4 черепах (8%) додатковий надочноймковий отвір розташовувався білатерально, на 7 черепах (14%) - справа, на черепах 5 (10%) - зліва.

Висновки. Отже, надочноймкова вирізка і надочноймковий отвір черепа людини характеризуються різною частотою поширення, а також асиметричним розташуванням. Надочноймкова вирізка білатерально була виявлена в 32% випадків, надочноймковий отвір білатерально зустрічався в 18% випадків, поєднання надочноймкової вирізки з одного боку і надочноймкового отвору з протилежного боку встановлено в 12% випадків. Найчастіше надочноймкова вирізка (отвір) мала овальну форму 14%, рідше круглу форму 8% і в 10% випадків надочноймкова вирізка була виражена слабо і мала глибину не більше 1 мм. Додатковий надочноймковий отвір було виявлено в 32%.

ВПЛИВ ПОЛІМОРФІЗМУ ГЕНІВ ГОЛОВНОГО КОМПЛЕКСУ ГІСТОСУМІСНОСТІ НА ВИБІР ПАРТНЕРА ТА ІМУНОРЕЗИСТЕНТНІСТЬ НАЩАДКІВ INFLUENCE OF POLYMORPHISM GENES OF THE MAJOR HISTOCOMPATIBILITY COMPLEX ON PARTNER CHOICE AND IMMUNE RESISTANCE

Дегтярьов А. О.,

Науковий керівник: Крайсвітній О. І.

Degtyarov A. O.,

Scientific adviser: Kraysvitnyy A. I.

Донецький національний медичний університет

м. Кропивницький, Україна

Кафедра фізіології та патологічної фізіології

Актуальність. Доведено, що вибір статевого партнера може залежати від поліморфізму генів Головного Комплексу Гістосумісності (МНС), з-за рахунок чого, може збільшуватись вірогідність появи гетерозиготних нащадків. Відповідно, це зумовлює народження поколінь з більш стійким імунітетом. Саме тому вивчення механізмів та впливу МНС-опосередкованого вибору викликає значний інтерес.

Мета роботи. Здійснити аналіз та узагальнити данні щодо можливого МНС-опосередкованого вибору статевих партнерів, як фактору імунорезистентності потомства.

Матеріали і методи. Аналіз зарубіжної наукової літератури та досліджень за останні 10 років.

Результати. Численні дослідження встановили, що жінки схильються до вибору статевого партнера що більшою мірою відрізнятиметься за генотипом по МНС, як за рахунок поліморфізму, так і за наявності рідкісних алелей. Це передбачає більшу вірогідність потомства гетерозиготного по МНС, тому дана дисконкордантна перевага збільшує пул антигенів і стійкість до патогенів.

Досліджуючи шлях передачі МНС – опосередкованої інформації встановлено, що сприйняття HLA-ідентичних за статтю запахів стимулює лобні ділянки кори у чоловіків, та тім'яні ділянки кори у жінок, а також збільшує активність правої середньої, правої нижньої лобової, верхньої і нижньої тім'яної кори, веретеноподібної, лівої

острівцевої і передньої поясної звивини, за рахунок зв'язування пептидів SLLPAIVEL для HLA-A2 – асоційованих, та KYPENFFLL для HLA-A24 – асоційованих рецепторів типу TAAR, що експресуються більшою мірою в ділянці нюхового епітелію. Крім того, деякі лінії хемоатрактантів в статевих шляхах жінок, специфічно зв'язуються з GPCR та TAS-1 – подібними рецепторами в акросомних ділянках сперматозоїдів, що може зменшувати або збільшувати рухливість сперматозоїдів, залежно від кореляції з конкордантністю в алелях груп HLA-A та HLA-B. В дослідженні, проведеному Monell Chemical Senses Center, жінки що не застосовували оральні контрацептиви (ОК) віддавали перевагу чоловікам максимально розбіжним за генотипом МНС. Наперевагу, жінки, що застосовували ОК обирали чоловіків з аналогічними генами. Подібно до цього, в дослідженні проведеному Cardiff University, жінки при довготривалій оцінці віддавали перевагу чоловікам з більшою кількістю конкордантних алелей, але переважно тих що знаходяться в незчепленому стані, і мали батьківське походження в генотипі жінок. Вибірка із 110 жінок і 97 чоловіків, показала більш високе уподобання жінками партнерів з більшою подібністю в локусах, але саме під час застосування ОК. Крім того, є інформація щодо зв'язку між класами HLA-A, HLA-B та DRB1 генів МНС та зовнішньою привабливістю партнера, і як парадокс, в позитивній кореляції з більшою спорідненістю алелей.

Висновки. Результати аналізу засвідчили, що поліморфізм генів МНС впливає на вибір статевих партнерів за рахунок МНС-опосередкованої нюхової рецепції, та може залежати від ряду факторів, які є потенційними об'єктами для подальших досліджень.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПАТОМОРФОЛОГІЧНИХ ЗМІН КІСТКОВОЇ ТКАНИНИ АЛЬВЕОЛЯРНОГО ВІДРОСТКА ЩУРІВ ПРИ ПОЄДНАННІ ІММОБІЛІЗАЦІЙНОГО СТРЕСУ З ВИСОКОКАЛОРИЙНОЮ ДІЄТОЮ CHARACTERISTIC OF PATHOMORPHOLOGICAL CHANGES IN THE BONE TISSUE OF THE ALVEOLAR BONE OF RATS AT COMBINED EFFECT OF IMMOBILIZATION STRESS AND HIGH CALORIE DIET

Карташов Р. Р., Охота Р. В., Кислинський В. М.,

Науковий керівник: к. б. н., доц. Білець М. В., к. мед. н., доц. Омельченко О. Є.

Kartashov R. R., Okhota R. V., Kyslynskyi V. M.,

Scientific advisers: assoc. prof. Bylets M. V., PhD; assoc. prof. Omelchenko A. E., PhD

Українська медична стоматологічна академія

м. Полтава, Україна

Кафедра біологічної та біоорганічної хімії

Актуальність. Розвиток остеопорозу в кістковій тканині (КТ) пов'язаний із захворюваннями ендокринної системи, шлунково-кишкового тракту, гіподинамією та ін. Дуже цікавим є питання дослідження стану КТ під впливом поєднаної дії різних чинників, наприклад сполучення ожиріння з емоційним стресом.

Мета роботи. Вивчення патоморфологічних змін кісткової тканини альвеолярного відростка нижньої щелепи за умов поєданого впливу іммобілізаційного стресу і висококалорійної дієти.

Матеріали і методи. Експерименти виконані на 40 статевозрілих щурах лінії Вістар, масою 160-330 г. Тварини були розподілені на 4 групи: інтактні - отримували стандартний корм; іммобілізаційний стрес (ІС) протягом 5 днів за методом Г. Сельє; тварини, що отримували висококалорійне харчування протягом 9 тижнів за методом Е. Краєген; тварини із сполученим впливом ІС стресу та висококалорійної дієти (ВД). Через добу після моделювання ІС, тварин забивали під тіопенталовим наркозом. Гістологічні методики виконували за стандартними методиками. Вивчення мікропрепаратів проводили з використанням мікроскопу "Olympus" BX-41. Морфометрично досліджували об'єм та ширину трабекул, об'єм міжтрабекулярних просторів.

Результати. У компактній кістці групи тварин із поєднаним впливом ІС і ВД остеони розташовані нерівномірно, їх кількість зменшено, відповідно, частка основної міжклітинної речовини збільшена. У губчастій речовині альвеолярної кістки відзначається стоншення кісткових трабекул і збільшення міжтрабекулярних кістковомозкових просторів. Відзначається поява фенестрацій з подальшою фрагментацією пластинок та утворенням лакунарних дефектів з розвитком остеопорозу. В окремих ділянках губчастої кістки альвеолярного відростка поряд з перфорацією і фрагментацією кісткових трабекул, виявляються великі поля замісного склерозу. Міжзубні і межкореневі перетинки стоншені за рахунок резорбції. Відзначається фрагментація кісткових трабекул. Проведене морфометричне дослідження показало, що об'єм трабекул (порівняно з контрольними групами тварин) становить $62,68 \pm 9,67\%$ ($p < 0,05$), обсяг міжтрабекулярних просторів - $37,32 \pm 9,67\%$ ($p < 0,05$). У групах тварин із парціальним впливом ІС та ВД також відзначено розвиток остеопорозу, при цьому основним дефектом є витончення трабекул губчастої речовини. Але, враховуючи вищезазначене, найбільш виражені процеси резорбції КТ відзначені в групі тварин із поєднаним впливом ІС і ВД.

Висновки. У групах тварин із парціальним впливом ІС та ВД відзначено розвиток остеопорозу, при цьому основним дефектом є витончення трабекул губчастої речовини.

Найбільш виражені процеси резорбції КТ відзначені в групі тварин із поєднаним впливом ІС і ВД.

МОРФОЛОГІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ ГОСТРОГО ІММОБІЛІЗАЦІЙНОГО СТРЕСУ У ЩУРІВ MORPHOLOGICAL SUBSTANTIATION OF ACUTE IMMOBILIZATION STRESS MODEL IN RATS

Макаренко О. Л., Ющенко Я. О., Заказнікова І. В.,

Науковий керівник: д. мед. н., проф. Проніна О. М.

Makarenko O. L., Yushchenko Ya. O., Zakaznykova I. V.,

Scientific adviser: prof. Pronina O. M., D. Med. Sc.

Українська медична стоматологічна академія

м. Полтава, Україна

Кафедра клінічної анатомії і оперативної хірургії

Актуальність. Експериментальні роботи із вивчення перебігу стресових реакцій не втрачають своєї актуальності понині. Тому пошук для використання у дослідних роботах нескладних у виконанні експериментальних моделей, які не потребують суттєвих затрат, є важливим завданням для науковців, які вивчають вплив стресу на живий організм.

Мета роботи. Морфологічно обґрунтувати можливість використання моделі відтворення гострого іммобілізаційного стресу шляхом фіксації щурів.